

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**HOc in opuscu||lo. cõtra Speculũ oculare Jo=||annis
Reuchlin Phorcẽsis. hec in fidei et ecclesie || tuitionem
continentur || Prenotamenta Ortwiní Gratij ... || citra oẽm
maleuolentiã cũct#[is] ...**

Gratius, Ortwin

Colonie, 1514

VD16 G 2928

urn:nbn:de:hbz:466:1-34641

Th. 5974.

ERZBISCHÖFL.
AKADEMISCHE
BIBLIOTHEK
LEOSTR. 21
PADERBORN

14

Ioc in opuscu
 lo. cōtra Speculū oculare Jo.
 annis Reuchlin Phorcēsis. hec in fidei et ecclesie
 tuitionem continentur

¶ Prenotamenta Oratorij Gratij liberaliū disciplinaz pr
 fessoris ultra oēm malevolentia cūctis christifidelibz dedicata

¶ Historica z vera enarratio Juridici pcessus habiti in Ma
 gūria ptra libellū eiusdē. hereticas sapientē prauitates.

¶ Decisiones quatuor vniuersitatū de speculo eiusdē oculari
 ab ecclesia dei tollendo.

¶ Heretici ex eodē libello articuli vt Christiani oēs male eum
 scripsisse luce clarius dijudicent.

¶ Sententia pdenatiua. q iuste. legitime z catholice Spe
 culum oculare sit cōbustum.

¶ **Q**uotivintus Gratius liberaliū disciplinaz magister Christi sacerdos et in alma vniuersitate Colonensi bonas lras publice docēs Dico Christi fidelibz veritatibz cultoribz S. p. d. Quibz qz et hec sua pnotamēta cū hūilitate. citraqz malenolētiā pyssime nūcupat

Uidete candidissimi lectores mēbra Jesu christi et mris ecclesie catholice filij. qzta sit ipius vis veritatē. q magna ē et fortior pre oibz. quā terra inuocat. celū bndicit. opera oia tremūt. et q iniqz pmet nihil Esdre. iij. ca. iij. Que in qz inualefcit et viuit in eternū. dist. viij. c. Cōsuetudo. Videte obsecro charissimi in Christo Jesu dño nro. oculis pscie vře. q fonte p mū lota salutari. nullā oino maculā. nullūqz scel^o admittere dz. qz iuste. qz pie. qz scē. qz cōstāter. qz glōse tandē Alme nre vniuersitatē Theologi. viri pfecto (vt ingenue fatear) pstatissimi sil et optimi. nec in aliq culpādi. p Christo Jesu dūtarat et catholica fide. ab hereticis prohdolor tādiu satis ipugnata ptra Joannē Reuchlin Talmudistā. eiusqz et hereticas et sordidas pvanitates. nīmū (prohd pudor) nīmūqz (vt dixi) eccleie dei. bonozūqz oim et qtuoz in pmiss clarissimaz vniuersitatū sentimēto repugnātes. velut christianissimi athlere decertauerint. Nō eqdē vi aliq. nō dolo. nō puerfa intentione. nō malo corde. nō deniqz sinistra quis circūuētiōne. vt falso ipē aduersari^o ptulit. s. nimia patiētia. nīmūqz sui moderatōe. p silio etiā et auctoritate. ac sapiētia potissimū duce oia pficiētes Nihil pfecto nisi oipotētis dei rerū oim opificis grām recepturi Gregorio em testeli. x. moralijū. Bonoz mens quo duriora p veritate tolerat. eo eternitatis pmiss certius sperat.

¶ **S**olus inqz amor Christi. et bñssime mris ei^o pginis Marie oimqz scēoz (sic em et dñi testoz et psciam) sacratissimos nros ipulit Theologos. vt tā salutarē. tāqz scēm. p cōi oim bono labore qztorū subirēt. Quātorū dixi imo citissime potius. Nā vt de gest^o Alexā dri li. vj. Q. Curtius prudēter edidit. Parua sepe scintilla pcepta magnū excitauit incendiū. et sicut Iuuenal^o doctissime cecinit Suetotus in agris Un^o scabie cadit et prurigine porci. Et iterū. Quāqz pfecta liuorē ducit ab vna Quid rogo meli^o. qd sancti^o. qd glōriosis. qd necessariū mag^o qz lupos ab ouili. a cubiculo latrones. demones ab aīa. hē hereticas ab ecclia dei puitates qzpmū auelles re. auullas pdenare. pdenatas pburere. cōbustas pperuo detestari. et neqz vel p pgestis etiā Mide aut Cresi diuitijs sustinere.

¶ **A**d hāc aut reluce clari^o ostēdendā vero veri^o ē et certū in pmiss (vt elegātissime Gregori^o Nazianzen^o de monachoz vnitare disseruit) q aduersuz ipieratē et ignibz et ferro. ptatibz et legibz. pro veritate celem^o obniti. tm ne fermēto malicie polluamur p sensum qz p xam^o in malis. Nec quicqz ita ptimecedū ē. qz ne aliud time-

amus q̄ deū. et p̄ timorē pdam⁹ fidē ac veritatē. Hec ille. Op̄clarā
ad h̄ nostz p̄positū et dignā super⁹ sententiā. Lū renūciat ip̄robitati
asciscit⁹ p̄tus. Egressus malicie. p̄tutis opat̄ ingressum. eodēqz stu/
dio q̄ crimen excludit̄ innocētia copulat̄. Auctor diuus Ambrosi⁹
et habet. xxxij. q. j. Quū renūciat̄ Nec indecēter. Nā opus iusti ad
vitā (puerbioz ca. x.) via aut̄ ip̄ij ad pctm̄. Et vt Homer⁹. cecus
ille s̄ oīa vidēs in odissea cecinit. Peruersa opa dei nō amāt beati.
s̄ iusticiā colunt et decentia hoīm opa.

¶ Iustissime igit̄ et scitissimo decreto. laudabiliqz sn̄ia quā nulla
vnqz eternitas reuocabit̄ Oculare Reuchlini Capnionis speculū
(vt olim cecini) flāma p̄bussit. Nā ip̄ante florētēqz neq̄cia (veluti
ap̄d Boetiū ē libro q̄rto. pla p̄^a) nō solū p̄tus p̄m̄ys caret. verū etiā
sceleratoz pedibz subiecta calcas. et in locū facinorū supplicia luit.
Qd̄ ne vnqz accideret voluere magistri nr̄i. viri p̄culdubio iteger
rimi nec a q̄qz hoīe nequā iure ifamādi. et sacre theologie p̄fessores
eximij. nouo iā ac plane succrescētī occurrere morbo ne malū dissi/
mulāter admissuz. latiusqz et malicia multoz et ignorātia sparsum.
nō Alemāniā dūtaret nostrā. singulare qd̄dā mūdi dec⁹. s̄ totū ter/
raz orbē. sua falsitate veritatēqz obscuritate tenebricos⁹ inūbraret.
oēm̄qz in Christo viuētē occideret aīaz Nā malū i se fm̄ Jo. Dam̄.
li. ij. cap. iij. nihil aliud ē qz puatio boni. sic tenebre s̄ puatio lumis.

¶ Clariū n̄vero qz veritas ip̄a (vt Lactati⁹ nr̄ ait lib. ij. di. inst.)
solet a vulgo varijs eē s̄monibz dissipata. cūqz solare iubar at̄qz in/
clusuz nubibz hec iferiora min⁹ illustret. opepcū fore boni oēs iu/
dicarūt. aliq̄t saltē e multz euiratos et enerves publicādos eē arti/
culos. In q̄bz capular⁹ ille senex Joānes Reuchlin Capnion a su/
mo (cui sp̄ flāma ē prima) p̄belle cognoiat⁹. nimis ip̄ie eccliam dei
leserit et mētēs piās. Sic em̄ iudicabūt boni et mali. tyrones et eme/
ri. pusilli cū maioribz. imo et tot⁹ terraz orbis. q̄sanctē. et q̄iuste sa/
cratissima nr̄a vniuersitas. eaqz tota illibabil. ip̄seqz Inq̄sitor et reli/
giosissim⁹ et optim⁹ p̄tra hoīem tā ip̄ie (vt ifra patebit) scribentēz.
sele opposuerit. christianāqz solū rempubl. in qua nostra est salus.
efflicim̄ enicimqz defensare curauerint.

¶ Qd̄ at̄ laudabil̄ nr̄a Theologica facultas et pensiculate oīa et
iuste egerit Capnionisqz libellos. fuata potissimū iuris formula. nō
indecenter iusto iudice cōburi p̄curauerit. sacratissime q̄rūdā vni/
uersitatū determiatōes. huic opusculo (put̄ decuit) inserere. satis su/
p̄qz indicabūt. q̄ nullū illis glossēma. nullūqz auctori fugitiuariū
p̄cedūt. q̄ min⁹ p̄phani. minusqz lectu indigni. digniqz minus flā/
mis iudicent. Hoc q̄qz a nobis minime p̄tereundū memoriqz
vobis mētē aplexandū q̄ in vrbe Magūtina Aduersari⁹ ip̄e scripta
sua (id qd̄ nimis auditu indignū) defensare in publico recusauerit
Tertiū s̄o et h̄ qd̄ē notatu dignissimū. christianozūqz mētibz tā

q̄ tabule rale p̄petuo imprimendū. q̄ laudabil' nra Theologica fac
cultas. paratissima sit corā sacrosctā sede ap̄lica z Lateranēsi ḡnali
palio. ea z defendere z tueri. eternūq; rebo docere necessarijs q̄cumq;
infra in p̄ncipali materia Magūtini p̄cessus ōtēta paucis narrant.

¶ Atq; vt lati⁹ paulo citra oēm maleuolētiā p̄grediamur Quid
rogo hic portēti ē: q̄d nā h̄ mōstri alit' velle se bonū haberi christi
anū z scriptis p̄bare p̄trariū. Nūq̄d h̄ aliū lector q̄ si cū rōe insaniv
as: Multas enī z enormes eudere hereticas p̄uitates nec illa enest
gio reuocare. vez fidelitat' testimoniu eē nō p̄t. Nec q̄ vera nō indi
cet aut amentē plane dixerim. aut insano penit' fauore occecatū
vincendi rō ē p̄ns. Luce enī. xj. Christi⁹ ait. Qui nō est mecū. ad
uersus me ē. z q̄ nō colligit mecū disp̄git. Et itez alio ī loco saluator
Nō p̄t arbor bona malos fruct' facere. Cōcludit igit' nobiscū ver'
dei fili⁹ Matthei. xv. dicēs discipul' suis. Ois plātatio quā nō plā
tauit p̄r me⁹ celestis. eradicabit. Sit ergo reiectū ab ecclia z fide ca
tholica maledictū illud Oculare Reuchlini Capnionis speculū.

¶ Letez aliq̄s m̄hi ōfestim obiecerit. vir ille bon⁹ aliter scripsit
q̄ sensit. Rūdeo in h̄ cū tāq; altez (vt cū grā loquar) Catilinā. rez
oim z simulatozē z dissimulatozē fuisse Nūq̄d ego scrutatoz suz cor
diū an ip̄e de⁹. Que s̄bis nō inest. raro mēti meritis fides. Nā illa ea
rū (vt n̄r voluit Aristoteles) passionū q̄ in aīa sunt indicū p̄bent.
Nūq̄d erit boni viri. aliud loq;. aliud sentire. aliud in recessu p̄cto
ris. aliud vultu p̄tendere. Egregiū p̄fecto ē z laudabile in p̄mis. in
p̄more fronte aīm gestare. nec a labijs dissentire p̄cordia. Quadra
re d̄z scriptio cū mēte. lingua cū pectore vt de p̄mptuario n̄ro sacre
fidei ōsecrato. syncera p̄manf. citra oēm fucatā simulatoem. Quia
vt Christi testimoniu sp̄ approbem⁹. Om̄e regnū ī se diuisuz. h̄ est
ois hō s̄b̄p̄si discors ī sine tādē desolabit' z scādalu enorme patiet'
Recte q̄ Grego. li. xvj. mo. sup illū Job. xxiij. (De ciuitatib; fece
rūt viros genere) Viri sunt q̄ p̄fects gressib; p̄ viam dei nō fluxe z
eneruiter currunt. sed viriliter.

¶ Accedat deinde alijs q̄ sunt. q̄ leuicul' suis captionib; Joānē
Reuchlin legū doctozē z grece z latine doctū igeminēt. Rūdeo Ar
riū ip̄m z Hieronymū hussitā. ceterosq; hereticos ois z eloquētes
et eruditos fuisse. Itez rūdeo nō oēs doctos eē sapiētes. cū scia z sa
pientia sint habit⁹ n̄ri intellectus sepabiles. Sc̄do ad h̄ camillū sic
rūdem⁹. Tāto piculosi⁹ cū orthodoxa fide negociū agi. q̄pto docti
oz a multis habeat. Nēpe q̄ nihil scit nihil dubitat Phus auctor.
Adūcere q̄q; z h̄ nō inelegāter possum⁹. malā h̄ac eē (vt vulgo lo
q̄mur) ōsequētiā. Joānes ē latine z grece doct⁹. q̄ bon⁹ christian⁹.

¶ Ne feras egre charissime Capnion scripta tua legitime ōdem
natū iri. Quā ex sordib; iudeoz quā ōseq; vere eruditōnis vtilitatē
possis nō itelligo. Id q̄d z Sidoni⁹ illerū⁹ approbare videt. Lege

obsecro Hieronymū. lege Cipianū. lege Marcellū. ficinū. Hi em̄ euā
gelice testant̄ in deos ip̄os. rez diuinaꝝ intelligētiā h̄re nō posse. nisi
p̄mū crediderint̄ i christū. Qd̄ qz nō faciūt. eoz scripta tāq̄ pestem
quādā fugere debent. Nihil etiā vel i q̄cūqz materia docere nos illd̄
mō recutiūt ac plane maledictū gen̄. hōim p̄t. qd̄ nō sit a nr̄is eccle
doctoribz z pleni⁹ z copiosi⁹ veriusqz ex̄pluz. Sz nimia p̄fecto rez
curiositas. nimiaqz supbia oculos excecāt vidētū. Recte itaqz Jo.
Chry. sup illd̄ Matthei. vj. Si lumē qd̄ i te ē zc. Sicut hō ḡnes (inqt̄)
h̄is oculos meli⁹ in loco tenebroso. qz i sole posit⁹ videt. sic hō ter
ren⁹ (ql̄is tu es o Capnion) in terrenis altit⁹. z i sp̄ualibz cec⁹. Si
doct⁹ es (vt cū Ambrosio loquar sup illud. bti immaculati) nō me
diocre tibi incūbit periculū. cum habeas tanta eloquia dei. z illis
p̄termittis loquaris que seculi sunt. Vale z respisce.

¶ Nūc at̄ vt paucis ad vos reuertar cādidissimi lectores. Nō ē
qd̄ canine ei⁹ mordacitati aut turpiloq̄o q̄sq̄ p̄fidat. Quia vt Tul
lius ait p̄tra Salustiiū. Maledicit q̄ nō p̄t vez ab alio audire Sic
em̄ z natura fortasse z p̄suetudie affect⁹ est. vt nō latrare nō possit
Audiat Hesiodū sic lyra sua arguti⁹ op̄strepētē. Optim⁹ ē hōi lig
ue thesaur⁹. z igens. Sra. q̄ parcis mensurat singula v̄bis. Nā vt
Menāder grec⁹ voluit Virtutis p̄mptuariū ē modestia sola

¶ Preterea nemo etiā moueat aut in p̄ceps raptes. stulta eius z
inani eloquētia. Nāqz vt Iuuenali nō displicuit Torrens dicēdi
copia mult⁹. Et sua mortifera ē faciūdia. Nihil p̄fecto aliū ē ianis
in hōie malo eloquētia qz gladi⁹ i manu furētis. Testis ē Cicero in
fronterhetoricoꝝ. Et in p̄mis diu⁹ ip̄e Aug⁹. li. iij. de doc. christi.
Et Hierony. in epla de filio p̄digo. Nec est nob̄ Isidor⁹ lib. iij. de
summo bono. nec itē Gregori⁹ septim⁹ i capi. p̄pterea. v. decretaliū
aliqz sexcentū eccleie doctores. q̄bz sp̄ magis qz ifideliū credēdū erit
Et vt senel finia Nō eget fūco veritas. nec falerat⁹ verbis succatas
f̄nias fides deposcit Reliq̄ tu⁹ ex̄psit Baruchias.

¶ Paucis hec loq̄ vobiscū voluim⁹ lectores beneuoli q̄ aplissi
mo orbis terraz spacio p̄tinemini. qm̄ in nr̄a aduersus Capnionē
Apologia. lati⁹ oia z aptius multo declarata iuenietis. Ita etiā vt q̄
in libro suaz defensionū vl̄ potius turpitudinū iracūdius scrip
serit. ipudētissime z p̄tra oēm eq̄tatē mērita dubitaturus sit nemo
Quippe qd̄ p̄cedit de ore h̄ coinq̄nat aīaz. Matthei. xv. Hereticos
n̄t q̄ sequūtur ac male sonātes cū legerit⁹ articulos. mecū cū Marco
Tullio in nr̄e vniuersitat⁹ (q̄ iuste oia egit) z p̄coniū z laudē. sacro
s̄il̄ exclamat⁹ ore. O magna vis veritat⁹ q̄ p̄tra oīm īgenia. calli
ditatē. solertiā. p̄traqz factas oīm īsidias facile p̄ seip̄az sese defendat

¶ Subiecit se eccleie bon⁹ h̄ vir. verūtū v̄bis ip̄yssimis ac plane
ipudētissimis i libro sue defensionis vel poti⁹ pp̄rie sue turpitudis
nō abstinuit. Immo poti⁹ semetip̄o iudice ita ipudētē sua prudē

in abusus ē. ut q̄cūq; scripserit in p̄p̄t̄ sui nōis. p̄t̄m̄t̄ se scrip-
sisse nō dubitet. Nec iple dubito q̄m̄ p̄cia sua teste se reliq̄sse p̄sentiat.
Scripsit em̄ (pro) pudor nephās ē dicere) Joannē p̄p̄ricornū
olim Judeū. nūc at̄ christianū & in fide p̄stantē. euāgelice charitat̄
apostatā. p̄ditore. iudeū aq̄ tinctū. mortuū. morti traditū. dignū
morte. bestia venenatā & christianorū carnificē. Que s̄ba (vt multa
omittam?) q̄ ip̄ia sunt. q̄q; indigna auditu. ac male tādē a christi-
ano doctore p̄nūciata. nemine ee p̄uto quē p̄treat. Si ita tractādū
sunt q̄ ad fidē p̄uertunt. raro fortasse aut nūq; reliq̄ eā iudei accep-
tabūt. Quas em̄ in p̄ncipio sue defensiōis p̄tra hūc virū bonū & fī-
delē q̄relas effudit. falsissime sunt. Cōsensu nāq; archiepi Magūtini
et nō dolo aut clā aduersarij ip̄e p̄silia recepit. Qd̄ facere q̄ legit-
ime potuerit oēs boni iudicabūt. Nemo itaq; apta falsitate decipiat.
Nā h̄ p̄ncipali q̄relaz suaz fundamēto rationabil̄ destructo. reu-
cient & alia q̄ nimis ip̄ie & sine munimine veritat̄ sup̄ingessit.

¶ Tria nūc p̄ ordinē sequunt̄ q̄b; venerabil̄ d̄ns Inq̄sitor p̄
bito sui officij coact⁹ fuit. vt Speculū oculare ip̄ius Joānis Reuch-
lin q̄tori⁹ ab ecclia dei tollerēt. Audite q̄ nūc celi q̄ loquar. audiat
tra s̄ba oris mei. Emittat fontes lachrymarū oculi nr̄i. & corda mor-
taliū p̄tremiscat̄ in eternū. Primo igit̄ cū nequā iudei itellerissent.
licellū quēdā i sue p̄fidie fauorē a christiano doctore p̄positū fuisse.
mor sup̄ modū multos emerūt & p̄ totū terraz orbē absq; aliq̄ auc-
toris iterp̄tamēto suis celerit̄ miserūt. Quo factū ē. vt iā oēs iudei
pestifero libello iuuenit̄ exultātes. cū iubilo & insultatōe audacius
inclamēt. Nouū iā p̄phetā int̄ Christianos exurrexisse q̄ etiā di-
uina p̄uidētia iudeos ip̄os & scriptis & publica p̄tentionē defenser.
D nos miseros oēs & infelices in q̄s ita fines seculi reuenerūt. Quis
hec nō deflebit q̄ h̄z aliqd̄ sanitat̄? Secūdo. q̄ aduersari⁹ falso & ni-
mis veritati parcēs corā suis. obmurmurat. libellū suū vniuersitat̄
tibi aliq̄ absq; suis iterp̄tamētis exhibitū. cū tñ venerabil̄ rheolo-
gica facultas studij Erfordē. nullū illi⁹ glossēma. nullūq; amicu-
lū seu ap̄edicē admittat vt ifra patebit. Tertio at̄ lris sepicule suis
(q̄ penes nos sunt) speculi sui ocular̄ emēdatōez errorūq; suoz re-
treatōez ē pollicit⁹. adijciēs sese cū be. Aug. palinodiā. h̄ ē reatati-
onē ee factuz. S; qd̄ mltaz pollicit̄ nō suauit̄ fidē & virū illust̄ bonis.

¶ Postremo at̄. si bon⁹ ille vir. mētis exul & arrogātie plen⁹ al-
mā nostrā vniūstratē ip̄udētissimis suis p̄uitiis lacessere. aut sacra-
tissimū ordinē p̄dica. quē sibi solū nō h̄z resisterē. dūz ip̄catōib; p̄se
q̄ nō desierit. p̄pterea vt Hiero. ait. nō minor ip̄e heretic⁹ erit dicēd⁹.

¶ Caueat sibi nr̄ Capnion. ne a Jone trifulco feriat fulmie. Nā
quē antea i libris de s̄bo mirifico vez deū verūq; dei filiū. ee voluit.
postea i suis inectiuis nimis icōstater diabolū ee p̄dicauit. Un̄ si se
moriat. neq; ap̄d sup̄eros. neq; ap̄d iferos grām inueniet.

Sequitur processus iudicialis habitus in Maguntia ab Inquisitore heretice prauitatis viro religiofissimo. pra oculare speculū Joānis Reuchlin. in fidei dūtaxat orthodoxe tuitionē z ecclesie salutez iustissime inchoatus.

Anno a natali christiano

M. CCCC. Xj. libellus qdā alemānica seu vulgari nostra (si ita libet) lingua descriptus. cuius titulus Joānis Reuchlin Speculū oculare. p arte phidolorum impressoria in lucē pdijt. quē Eclaria maiestas omnium literis atq; linguis celebrāda. tanq; cunctis periculosus z in iudaice pfidie fauore plus equo psumptus. p totū suū iperū patentibus suis literis nō imerito. vendi. emi. retineri. aut publicitē vulgari. phibitū. illiq; iusticia potissimū duce interdixit. Mandatū aut hoc tantū sanctū serenissimi nostri impatoris tanq; salutare. reuerēdissimi in christo dñi Maguntinēsis z Colonē diocesiū archiepi. wormaciēsis etiā z Herbipolēsis eccliaz sacratissimi simul p̄sules cū summa eq̄tate executi sunt. Quo factū est vt in francofordia. nobilissimo qdē illo totū Alemānie emporio z in publicis illic nūdiis. pleriq; ex hisce periculosis libellis. ne latius diuulgaretur. maiusq; rudi plebecule scandalū parerēt. publico decreto z sanctissimo qdē iure intercepti seruati sunt. Deinde anno. xij. ad aprilē cū pro defensione sui libelli idē auctor spiritu nescio quo inflatus. alterū qdē s̄ morclacissimū. planeq; (vt ita dicā) iniuriosissimū codicillū in lucez pdurisset. sacra imperialis maiestas p zelo fidei ad exterminādū scandala a simplicibus (vt supra dictū est) christifidelibus Maguntino Colonēsi z Treuerēsi sacratissimis archiepiscopis. simulq; z heretice prauitatis inq̄sitoribus. publico cōmisit edicto. quaten⁹ ad decentes libelloz p̄fati Joānis reuchlin cōdignāq; suppressionē. p viribus ip̄eniterent efflicimq; ac q̄totū elaboraret. Qd qdē eq̄ssimū impiale mandatū. cū inq̄sitori viro mediūsfidē itegerrimo z oprimo oblatū fuisset. volēs in p̄mis p debito sui officij orthodoxe fidei causam nō recē. z ipiali (vt decuit) satisfacere iussioni. libellū seu speculū oculare añ oia dicti doctoris z in p̄cessu p̄mū (ne q̄cūq; temere attētare neue postea in aliq̄ trepidaret) Lonaniēsi Colonēsi Erfordēsi. z de hinc Maguntine. diuersis qdē s̄ clarissimis vniuersitatibus. tanq; magis sibi p̄terminis magisq; finitimis librādū obtulit. hoc soluz pro cōi oim bono expositulās. quaten⁹ viroz in lege diuina doctissimi mor cōsilio ac tādē iudicio. in hoc p̄senti oblatoq; in p̄mis sibi negocio. factū dignū nō ignoraret. fructūq; faceret eccle dei i sempiternū salubreū. Postq; itaq; diligentissimo examine. cū p̄ncipal libelli collatōe (cui oclari speculo nome) ad alias suas subsequētes defensio

nes aut inecturas potius impudētissimas itez atqz itez habito. pfa-
tū illū Joānis reuchlin libellū. tāqz ecclie rei supra q̄ cuiqz credibi-
le est iniuriōsū. sacris doctoribz irreuerētiā. bonis ipiū. scelestis
aptū. pessimis idoneū. chrislicolis scandalizatiū. ⁊ iudaice tandē
p̄fidie nimis indulgentē. prauāqz nimis heresim sapiētē iustissime
pariqz p̄sensū oēs reprobassent. patribusqz suis lris cū appēssione
suoz sigilloz. p̄corditer danandū ⁊ ab vsu chrisianoz velut mor-
tiferz aīe venenū ac pestē piculōsū pullulantē morz tollēdū iudicas-
sent. tūc demū Inq̄sitor. tātoz tāqz doctissimoz viroz. dēterminatōe.
sua. auctoritate p̄munū. rē ipam ī diocesi ⁊ ciuitate Magūtina de
cōsensū ⁊ adhortatōe archip̄sul̄ ē aggressus. vtpote vbi nefariū illi
libelli p̄mo expositi fuerāt ⁊ publice oībz veditiqz Accepit igit Inq̄s-
itor ip̄e doctor venerabil. a reuerēdissimo dño archiepo Magūtino
de ciuitate Magūtina iudices q̄tuor in suos collegas. q̄bz ⁊ q̄ntū
q̄qz reuerēdissim⁹ dñs archip̄sul̄ Coloniēsis oī laude ac honore dig-
nus. eq̄ssimū scz ⁊ ī cūctis spectabile sue curie officialē de Magūtini
p̄ncipis p̄sensū adiunxerat. viros p̄fecto doctissimos. itegerrimos
et optimos nulliqz merito mortaliū vel iprobissimo etiā suspectos
in minimo habēdos. Quoz vn⁹ suffragane⁹ ē Magūtini⁹. Secū-
dus p̄dare eiusdē vniuersitatis rector magnific⁹. tres sacre theolo-
gie. duo hō alij iuris pontificij doctores. Cū his itaqz egregijs ac ve-
nerabilibz viris inq̄sitor illic p̄cessum eq̄tatis ⁊ iusticie instituit. post
q̄ citatōez (nō q̄dē ad effectū aliquē ī cuiuscūqz p̄sonā. s; ḡnāl̄ spe-
ciatimqz ī eos oēs q̄ hereticas dicti opusculi obcenitates tueri sua
īteresse putarēt) legitime exequutā ac iudicialr̄ (vt sic vulgo loq̄mur)
reproductā. p̄cessūz feliciter ac sc̄tē inchoatū. p̄ suo fideli officio p̄-
tr̄inavit. **U**ez enī uero qz in termino citatōis doctor ille. de suo mag-
gis honore. qz de itegritate fidei catholice. deqz sc̄dalo intolerabili
lucidēdo sollicit⁹. p̄sūū morz p̄curatorē. ex friuolis q̄busdā. irritis
qz (vt sic dicā) motiuis Inq̄sitorē ip̄m (hoc solo neq̄qz exultās) sus-
pectū recusabat. Quāobzē Inq̄sitor de causa iusticie satis aiatus. nul-
liqz iudicij diffidēs. ad īgratā optimo cuiqz reculationū. arbitroz
et appellationū p̄lixitatē. friuolasqz q̄s dicūt ac plane enerues ex-
ceptōes euitādas. oēm cause cōgnitōem. publice ⁊ iudicialr̄ in suos
collegas reiecit. ⁊ ab officio cōgnoscedi. iudicādi ac dēfiniēdi sese sa-
piētē exonerās. officio dūtāt acculatoris est vsus. **Q**uāuis aut
res ita sese haberēt. nihilomin⁹ tñ pris aduerse p̄curator in ip̄o pro-
cessū finē versus. puerilē quandā ac plane iēptā. ab Inq̄sitore tan-
q̄ iudice iā recusato ad sanctā sedē apostolicā. appellationem inter-
posuit. Cūqz iam vt paucis multa dicam⁹. omnes iuris termini r̄-
te ac legitime. consilio etiā ⁊ assistentia (vt dicif) iurisperitoz serua-
ti fuissent. maturaqz deliberatōe p̄uēia sententie in hac causa pro-
latio. quindecim interuallo diez. ad p̄ces dñoz maioris ecclie

Maguntinensis p̄dictos iudices. & sensu inq̄storis benigne sus-
p̄ta fuisse. Et p̄terea sc̄do cū iam h̄isce. xv. dieb; elapsis supradicti
iudices. plene resoluti & in cā fidei cōstātes ad p̄nūciādū p̄ tribuna-
li sederēt. p̄tib; legitime citatis & vocatis. supuenerūt q̄dā l̄re reue-
rendissimi dñi Maguntini taliter qualiter a min⁹ bono viro. in fa-
uore p̄dolor heretice prauitatis ip̄trate. q̄b; suis cōmissarijs seu
mādatarijs ipegerat. vt nisi inq̄stor vltra p̄dictos. xv. dies grati-
osecessos adhuc vnū mensem integrū. cām suspēderet. p̄missione
ip̄e archip̄sul indicib; dataz penit⁹ reuocaret. Ac deinceps si q̄d in-
tra p̄fixuz tēpus ab eis tentaretur. totū id esse irritū vellet. Sic in-
uersa sunt offiia ac plane (vt audistis) ante prospectū imutata. q̄q̄
dñs ip̄e Maguntinus. nūc vita funct⁹ iustozq; subiect⁹ iudici. diner-
sis sex ip̄ib; fidele inq̄stor in cā hac obsequiū addidiss; .ita etiam
vt dñs Inq̄stor ecclie salutē querēs (quēadmodū stricto dei indi-
cio nemini nō aptū erit) de eius auxilio pariter & cōsilio non parum
animat⁹ verbisq; p̄ssimis cōfidēs. felicissimū bonisq; oib; cōsidera-
tum finē expectaret. ¶ Ceterū his eque vt audiim⁹ simistre a q̄bus
dā actis. facile intellexerunt hoies boni. reuerendo Inq̄stor in cā
p̄yissima dñi nostri Jesu christi. & sacratissime fidei iusticiā ip̄am nō
mō manifeste cōnegatā. verū & emanib; violēter subtractam fuisse.
P̄sertim cū p̄fat⁹ archieps Maguntin⁹. neq; cām ad se aduocau-
rit. neq; quo tādē ea mō quoue tpe absoluēda foret. ratū aut certuz
fecerit. neq; elapso iā mense de expeditōe hui⁹ cause & breui & p̄mo-
da spem vllā (id q̄d secus factū oportuit) reuerendo inq̄stor pro-
posuerit. Quare prudētū doctozq; viroz iudicio. spes boni erit
nulla illie Inq̄stor apud archip̄sulē relicta videbat. quin potius
(q̄d auditu indignū) inq̄stōis cōcept⁹. irrisio ac vilipēdiuz. Quia
neq; vt de iure debuit. cām christi terminare. neq; eā debite instructā
ad sedē aplicā trāsmittere curauit. Hoc aut p̄ aduersariuz male sibi
p̄sciū machinatū. aut (vt dicūt) practicatū esse nō ambigit. ne forte
si sc̄tā sedes apostolica. praua ocularis speculi documēta. intolerabi-
lesq; errores aliquē (put indubitato fiet) agnosceret. grauiori illō
censura q̄stōt⁹ cōdēnaret. Nouerat p̄fecto suprascriptos iudices p̄
Inq̄stōre n̄ro. p̄tra dictos eius scandalosos & p̄niciosissimos libel-
los. sententiā indubitato p̄nūciaturos. maxime si ab ip̄o Archip̄su-
le ab eq̄tatis officio reuocati nō fuissent. ¶ Hinc vero verius est et
luce p̄z clari⁹. cām vt iā audim⁹ fuisse p̄stratā. Duo aut eoz iudē
cū noie & ex sacra cōmissione toti⁹ facultatis theologice magūtine.
p̄noiator libelloz legitimā cōdēnatōem. sigillo sue facultatis muni-
tam legitime requisiti tradiderūt. sincero corde differētes. sese pluri-
mū tritari ac plane in gemiscere. q̄ in causis christiane fidei tā leu-
ter & captiose actū ess; . ¶ Istis sic gestis aduersari⁹ ip̄e ad cōcisionez
p̄cipalis materie. hoc est ad ip̄am sententiā vicūz ip̄ediēdam vt

causam manibus inquisitoris excussam ad iudices sibi et propitios et fa-
uorabiles traheret. irrita sua seu frivola appellatioem prosequi-
tus est. proque rescripto impetrando sanctae sedis apostolicae multis fal-
sis narrationibus circumvenit. falso conquerens. de multiplici ac vario
sibi ab Inquisitore illato gravamine. contraque veritate suggerens. quod re-
cusationem ipsam per adversarium procuratorem interpositam repulerit. eaque
admittere recusat. quod etiam Inquisitor per iniquam suam interlocutoriam
se iudicem petentem. coramque se in hac causa ad ulteriora procedi debere
declaraverit. Et praeterea quod post appellatioem ab illa interlocuto-
ria interpositam Inquisitor ipse tanquam iudex procedere voluerit. put
haec omnia in rescripto apostolico per eum impetrato continentur. Quae
omnia ab adversario argute conficta sunt dissimulataque aut nimis
inscienter per sua voluntate excogitata. Nam ut ex cause actis manife-
stum est et vero verius Inquisitor venerabilis recusationi interpo-
site mox verbis factisque detulit. nec post interiectas recusationes. ali-
quam interlocutoriam protulit sententiam. verum ab officio iudican-
di se exonerans. et tandem commissarius per reverendissimum dominum
Magistrum ad hoc delectis officium illud relinquens. coram eis tanquam
equissimis iudicibus. per totum processum accusatoris dumtaxat et non
iudicis officium exercuit. Quod ex hoc luce clarius ostendit. eo quod in-
quisitor venerabilis. et de calumnia iuramentum prestiterit. et ab iniquo
gravamine. denegate sibi iusticie ad sanctam sedem apostolicam appella-
verit. Nec autem ad officium partis. non ad officium iudicis pertinere dig-
noscentur. Hoc idem quoque convincit ex adversae partis confessione. quae
eadem hora et loco quibus super appellatioem frivole interposita. sibi per-
teret responderi de apostolis. predictam sub his verbis correxit appel-
lationem. Insuper procurator per nomen verba illa sua in appellatioem
interposita. illa videlicet In qua quidem sententia asserta pronuntiastis (ut
dicit) vestram paternitatem esse iudicem petentem cuius alijs vestre pater-
nitatis iurisdictionem discernentibus. ac in eadem scedula consignatis etc.
supprimat. tollit. cassat. atque adimit. atque pro suppressis. sublati at-
que cassatis vult habere atque intendit etc. Neque in adversarii personam
aliquid attentatum est. quae Inquisitor virum tunc recte sententem reputabat
sed in materiale dumtaxat et periculosum libellum ab eo editum processum
fuit institutus. put haec omnia clarius ex actis patent. Ex his atque
alijs non difficulter cuique patere potest. quod nulliter hoc est enervatum et in-
vaniter se ab Inquisitore adversarius gravatum conquestus sit. Qui per
predictas inanes ac plane falsissimas suggestiones. quibus sanctam
sedem apostolicam sinistre informavit. rescriptum quod vocat et obrepticie
ab ea et surrepticie apostolicum impetrauit. Quod quidem rescriptum. quod
uis de non trahendo ultra tres (ut dicimus) dietas manifeste caneret
attamen in illius rescripti vim adversarius ad civitatem Spiram (quae
a fine dioecesis Coloniensis. integris quatuor diebus distat) inquisitorem ipsum et

tari citavit p suos p̄tēfos (vt sic loq̄mur) subdelagatos iudices
q̄ cū oibz in rebz p̄tra iuris ordinē ⁊ captiose niterent ⁊ p̄cipitater
agere. iāqz inq̄stor p̄ citatōem vltra terminos in rescripto exp̄res
sos inique nimis grauato legitimos sue defensionis terminos iep
tius denegarēt. coact⁹ ē inq̄stor vigilatissim⁹ ad sanctā sedem apo
stolicā pronocare. Prins̄p̄ s̄o rescriptū male impetratū publicis
tus emissum foret. alter inquisitor. qui in nullo potuit aduersario
suspect⁹ haberi. p̄cessum nouū. integrū. syncerū. validū. exq̄sitū. piū.
et christicolis om̄ibz maxime necessariū. p̄tra hm̄oi erroneos libel
los p̄ diocesim Colonieſem (proh pudor nefas est dicere) in ecclie
scādalu sp̄atos haud iuste min⁹ qz sapiēter instituit. ac tādez iusto
eq̄tatē iudicio. formula etiā iuris sanctissime in cūctis obſuata. libel
lū Joānis reuchlin. q̄ speculū oculare iscribit. tāqz pestifer. letale. ⁊
christiane tandē p̄munitati periculosum publico incendio adiudic
cauit. adiudicatūqz p̄buri fecit. ¶ Uidet iā proculdubio examus
sim optimus q̄sqz nisi pueris nimis (q̄d absit) ac sinistro fauore la
boret. nullū p̄dicto d̄no doctore Joāne reuchlin ab eq̄ssimo Inqui
sitore grauamē aliq̄tines fuisse illatū Quin potius iueniet. videbit.
sentiet ⁊ iudicabit (mō intelligētie mentisqz sue oculos aperire cu
rauerit) multa ab honorādo d̄no doctore Joāne reuchlin grauami
na ip̄i Inquisitori cū multis etiā iniurijs fraudulēter illata Nam
vbi p̄mū pontifici exposuisset. q̄ nō obstante recusatōe. articulis et
causis recusationis nullo modo (vt tenuit) p̄ arbitros discussis In
quisitor se iudicē p̄petentem pronūciaſset. etiā ⁊ hoc addere nō erit
buit. q̄ post appellationem postea interpositam Inquisitor idem
ad vltiora procedere voluerit. aperte insinuans q̄ sicut cognitio
nem ⁊ iudicium arbitrorū de recusationis causa prius non admi
sit. ita ⁊ absqz responsione postea apostolorū data super interpo
sita appellatione. ad vltiora procedere voluerit Que sic false et
imprudenter suggesta si vera forent nō īmerito tanqz a iure nimis
exorbitantia ⁊ ab officio viri boni nimis aliena. beatissimi maxime
pontificis animū perturbare ⁊ honorē Inquisitoris illibabilem de
nigrare. eundemqz tali ac tanto principi reddere suspectum pos
sent ¶ Neqz certe stomochari imprudentius quis debet aut morsu
theonino desuire. q̄ Inquisitor fidelissimus ⁊ boni publici infra
ctus propugnator. pro debito sui officij proqz scandalo populariū
eradicando ac penitus tollendo ad oculare vel potius letale Jo
annis reuchlin p̄horcensis. doctoris honorandi speculuz iudicia
liter p̄demmandū. ac deinde (vt pro bonoz oīm salute ⁊ ecclia dei
oportuit) coburendū. operā pro virili nō instrenuā nauauerit. cū
met auctor ip̄e ea q̄ imprudenti⁹ scripsisset defendere in Maguntia
nō fuerit ausus. Qui etiā libelli defensionē p̄curator eius ⁊ eo noie
publica p̄restatione assumere penitus recusauit sed duntaxat Cid

quod ridiculum est et a nemine non improbandum) per subvertendo et impediendo inquisitoris processum. ab omni parte contra omnia equitatem laboraverunt. Quod etiam dicitur huiusmodi fortasse et hi quidem vehementer hac re noua attoniti plurimumque stupefacti. In quibus personarum apparere hec ita ut commemorat activata est. et tot quae vocantur raritates. per viros in iure peritissimos esse commissas. Adhuc quibus incredibile videri. quod ab interlocutoria quae lata non erat. per viros tam expertos scilicet Joannem reuchlin et eius procuratorem eiusque consiliarios appellatum foret ac postremo quod tam manifeste per eos falsitates summo pontifici propositae fuissent. Confidat hi sic iamiter obijciantes (ut cum gratia et reuerentia loquar) aridum bacillum. scipionemque manibus diu attrito nitant. Huiusmodi in humana fragilitate Recte autem sententibus bonis quibus omnibus. verum illud horatianum inotebit adagium Quisquis bonum dormitat homerus. Et postremo iuxta lactantii firmitatem finiam. neminem tam propositae felicitatis esse quam quibus non laborat Satiisque reze gestaz hitate ex actis cause per notarium approbatum legitime scriptis quibus leui incertoque garrulorum flatu venandam esse.

Quod Processum inquisitionis in Maguntia institutum quemadmodum permittit ita esse gestum. parat est venerabilis ipse inquisitor docere ex actis publicis et alijs legitimis documentis coram sacrosanta sede apostolica. generali etiam Lateranensi concilio et alijs quibuscunque etc.

Sequuntur Decisiones sacratissimas

me quatuor universitatum de Oculari speculo Joannis reuchlin ab ecclesia dei tollendo quare prima hec est theologice facultatis de laudabili universitate Louaniensi

Decanus totaque facultas sacre Theologie alme universitatis studij Louaniensi universis et singulis has litteras litteras visuris vel cum legent audientur Salutem Quare quilibet Christianus homo a recto catholice fidei amore servens paratissimus esse debeat ut hereses. errores doctrinalisque pravae contra sanctam fidem obortas per sui ingenium non extirpet atque eliminet. Maxime in et specialiter sacre theologie professor ea est provincia ut ostendat. declaret et per modum docterrime definiat quae assertio heretica quae erronea quae postremo in fide suspecta censeri debeat ut parati sint rationem reddere de ea quae in christianis est fide. ne filij tenebrarum plusquam opteat sapientes. in simplicium mentibus catholice fidei lumen vel obscurerit vel extinguat. Nuper itaque venerabilis ac preclarus dominus et magister noster Jacobus de hoechst rate religiosus ordinis predicatorum artium et sacre theologie professor eximus nec non heretice pravitatis inquisitor libellum quendam ad nos attulit sedecim folijs continente quem ipse pensavit venerabilis decanus totaque sacra theologica facultas alme universitatis Colonien. per litteras peruenit per nos legi et visitari et an recta ac integra per omnia essent quae contineret censeri. Nos vero

volentes libere tā sciam puincia obire. volentes itē p̄memorate fa-
cultati in q̄b̄ possum̄ ḡnificari idq̄ p̄ veteri inter nos p̄decessores
q̄ n̄ros atq̄ eos singlari necessitudine libellū p̄noiatū p̄ singla folia
notariū n̄ri manu subsignatū q̄busdā ex p̄fratrib̄ n̄ris visitādū le-
gendū examinādūq̄ comisim̄. ⁊ deinde ipi q̄q̄ oēs vna eodē i lo-
co p̄gregati q̄ potuim̄ vigilātia visitauim̄ ⁊ relegim̄ singla di-
ligēti examine p̄pendētes. Qd̄ q̄dē cū facerem̄ vnicordit̄ cēsum̄
libellū ipm̄ varijs errorib̄ ⁊ assertionib̄ i fide nō paz suspect̄ pas-
sim eē resperuz. ⁊ in p̄mis p̄tinaci Iudeoz p̄fidie p̄sentanea p̄tine-
re Iudeoz p̄cordit̄ vnanimiq̄ suffragio matura deliberatōe p̄ua Ju-
dicauim̄ libellū nō solū eē reijciendū ac reprobādū. ipsiusq̄ vsum
oib̄ inhibendū. verū etiā totū igni exurendū. vt error ipius nul-
la radix extet vñ eidē renuo pullulare possint. In hoz at̄ testimo-
niū curauim̄ hāc nostrā Sententiā seu p̄clonē p̄ Notariū nostr̄ li-
bello p̄dicto ascribi. ac eidē Sigillū q̄ in silib̄ vtimur p̄ cordulas
appēdi. Datū Louanij Anno d̄ni. M. cccc. xiiij. Mens Julij. xx viij
memorato sigillo n̄ro in testimoniū p̄missoz h̄is appenso

¶ Secda decisio ē facultatis theologicę de alma vniūsitare Coloniēsi
Uniuersis ⁊ singul̄ p̄sentes lr̄as n̄ras visur̄. lectur̄ vñ au-
ditur̄ Decan̄ facultatis sacre theologie insignis vniuersi-
tatis studiū Coloniēsi. ceteriq̄ doctores ⁊ magistri in eadē
facultate actu regētes obsequoz recomēdatōem ac salutē
in d̄no. Tācti vniuersali quis vere christian̄ ex fidei catholice ze-
lo ⁊ christi Jesu d̄ni n̄ri charitate etiā ad sanguinē vsq̄. i cordis syn-
ceritate. opis effectualr̄ exhibitōe. ⁊ vite corp̄al̄ dispēditōe inimic̄ ac
corruptoz fidei sacrosctē resistere debeat ⁊ reluctari. Precipue tñ
sacre Theologie p̄fessorib̄ eloq̄oz diuinoz tractatorib̄ negociū
huiuscemodi incubit. q̄ten̄ armatura dei induci lūbos charitatis ⁊
veritat̄ p̄incti. lorica iusticie circūdati. scuto fidei armati. galea sa-
lut̄ coop̄ti. ⁊ bicipiti vibrāt̄q̄ gladio s̄bi dei muniti ad referādū
veter̄ leḡ typū ⁊ euāgelice veritat̄ mysteriū iueniant̄ idonei. Et
ad resistēdū oi aduerse p̄tati parati. Quaten̄ christi saluatoris n̄ri
et Orthodoxe fidei inimicōz emulatoz atq̄ pseudo doctoz moli-
mina. errores atq̄ suspectas doctrinas ab area ecclie doctrinalr̄ defi-
niēdo valeāt extirpare. ¶ Quo circa dū dūdū libell̄ q̄dā cui titul̄
Speculi ocular̄ inscribit̄. nob̄ oblat̄ ⁊ ad examinādū tradit̄ fuis̄
In q̄ de Talmudt ⁊ q̄busdā alijs iudeoz libris nō cremād̄is l̄ger-
bas. eundēq̄ tūc mltipl̄ suspectū habuissem̄. ⁊ iudaice p̄fidie in-
ordinate fauentē. fuim̄ tñ nup̄ venio p̄ egregiū venerādūq̄ pa-
trē ⁊ d̄m magist̄r nostr̄ Jacobū de Hochstrate religiosum ord̄is
p̄dicatoz Artū ⁊ sacre theologie eximū. p̄fessorē Nec nō heretice
p̄nitat̄ inq̄sitorē p̄p̄ nōnulla iperialia certoꝝq̄ Archip̄sulū mā-
bb i

data ipm vt asserbat. vrgētia legitime req̄siti. q̄ten? eundē libellū
 quē in h̄nacula lingua imp̄ssum in se viginti folia continētē dēno
 nob̄ obtulit rursū legere et visitare dignaremur. Et an tal' h̄nd? eēt
 q̄llē illū publica fama et p̄fata mādatā viderēt r̄putare. Nos igit' iu
 itu dei et catholice fidei benigne h̄ on? suscipiētes volētesq; etiā causā
 sup̄noiatī Inq̄sitoris p̄ n̄ro debito nō dēesse. p̄noiatū libellū cert' ex
 p̄fratrib' n̄ris et mgr̄is iterū reuēndū. Diligētiusq; legendū ac exa
 minandū cōmissim?. Post q̄z iudiciū et diligētissimū examē facul
 taliter ad nos reproductū. Oēs et singuli sub debito p̄stiti iuramētū
 in eodē loco p̄gregati diligētia nob̄ possibili sil' singla plustrauim?
 matureq; oīa p̄pēdētes tractauim?. Et cū h̄ facerem? p̄cordit cen
 suim? et deliberauim? libellū ipm p̄ias aures christifidelīū et marie
 simplicīū grauitē offendere. multos q̄q; et varios articulos i fide
 plurimū suspectos et scādalosos heresim q̄q; sapiētēs et iudeorū in
 p̄mis p̄fidie p̄sentaneos p̄tinere. Quapropt' vnanimi p̄sensu ma
 tura deliberatiōe p̄uia. Iudicauim? p̄fatū libellū viginti folioz per
 singula folia notarij n̄ri manu subsignatū. nō mō sup̄p̄mēdū aut
 de manib' christifidelīū tollendū. vsūq; ei? inhibendū. verū etiā
 flāmis tradendū et igni cremādū eē. ne ei? aliq̄ten? memoria rema
 neat q̄ aliq̄n in futurū ex eo possit error aut scādalum repullulare.
 In q̄z p̄missoz oīm et singuloz fidem robur et euīdēs testimoniū.
 hanc nostrā dēclōnē et iūiaz catholicā p̄ notariū nostrz publicū illi
 libello vt p̄fert nob̄ p̄sentato ascribi fecim?. Nec nō Sigillū faculta
 tis n̄re p̄memorate eidē p̄cordulā sericeā appēdi. Datū et actū Colo
 nie in publica n̄re sacre theologicę facultatis p̄gregatiōe In insigni
 Cōuētū fratrū Minorū habita. Anno Saluatoris d̄ni n̄ri Jesu chri
 sti. M. ccccc. xiiij. die decimasexta Mensis Augusti.

¶ Tertia decisio de facultate Theo. p̄clare Erphurden' academię

Aufh
 Sentzyl, Supplem
 h̄f. h̄. Gottharac.
 f. 98ff.

Quandoq̄dē oīm ē et eoz maxie q̄ sacrosctē Theosophie
 p̄fessionī sacramētosele p̄strinxerūt fidei veritati. vbi in
 piculo h̄fari vidēt. fidele p̄hibere testimoniū. Nos Der
 mānus Serges de Dorsten artū et sacre Theologie p̄
 fessor. Decan? ceteriq; mgr̄i mō in studio generali ac vniuersali Er
 phurdēsi Theologicā facultatē rēpresentātes. p̄ venerabilē et religio
 sum patrē artū et sacre Theologie p̄fessorē eximīū ordinis fratruz
 p̄dicatoz Cōuētus Coloniens. patrē Bernhardū de Lutzenbur
 go req̄siti q̄ libellū quēdā decē et nouē chartaz de errorib' falsis. ip̄is
 male sonātib'. ac hereticis p̄pōnib' multoz opiniōe suspectū. reui
 derem? examiaremūq;. nec nō et nostrā de illo p̄ illibate orthodoxe
 q̄ fidei attestatiōe. et scādali amotiōe aperirem? Sētētā sentimētūq;
 p̄aderem? Juxta p̄fessiois n̄re debitū et ch̄aritat' legē refragari voēs
 nephas duxim?. Quum itaq; iādudū iuxta Cesareę maiestatis cō

Inmissione p Reuerendissimū in christo patrē & dñm. dñm Trielcm
Archipulē Magūtinū sacri imperij p Germaniā Archicancellariū ac
principē. electorē. dñm nosrū g̃tiosissimū & ordinariū. sup dubio de
libris iudeorū oburēdis. nec ne discutiēdo nob exhibita. veluti obe
dientie filij put nob visuz fuerat sub solita ptestatōe r̃nderem? Lei
sareā maiestare. ac ita quēuis aliū pncipē p terminos sui dominiū te
neri. nedū decere vt a iudeis libros falsitate ac blasphemijs christia
ni noīs notatos. q̃b in sui pncipiē educant. & q̃si ab vtribz odiū in
Christi saluatoris nr̃i nomē sugūt. q̃cūqz illi sint p̃sus tollat put &
retroactz secul ab vtriusqz stat⁹ pncipibz nō sel factitatū lris pditū
legim⁹ quēadmodū pleni⁹ i nra p̃sultatōe p̃tinet. q̃ etiā vorz Reue
redi p̃ris memorati totiusqz venerādi collegij excellentissimoz doc
toz theologice facultatz studij Colonieñ p̃fratrū atqz fautoz nr̃oz
in eum colēdoz. Pro q̃z pte req̃rimur morē gererem⁹. Cū p̃mis
libellū eundē de manu publici Notarij a facie & dorso singularz char
tarz p̃signari iussim⁹ atqz q̃ad potuim⁹ reuidim⁹. examinatum⁹ et
diligēter p̃sperim⁹ Inuenimusqz auctore ipsius. alioq̃n singularis
ac p̃minētis eruditōis virū doctissimū. triplicis lingue. hebraice.
grecanice atqz latine peritissimū celebri fama de vite ac morū itegri
tate nob multiplr comēdatū. & put comēdabil sua testat. p̃testatio
quā p̃sultatōi sue & p̃misit & subneruit. bonū ac catholicū christianū
se suaqz Romane ecclie d̃terminatōi humilime subijcientē. forensiū
p̃horūqz more liberis s̃bis vsū nec ad diui Augustini p̃ceptōez
certā loquēdi regulā q̃ Theologū & de fidei mysterijs ad itelligēdū
difficilimis s̃ba facturū deceret vndiqz obfuisse. & quuz superioris
ac ordinarij sui auctoritate req̃sit⁹. nō sua sponte sese igesserit. nec p
modū d̃terminatōis in publicū. s̃ p̃sultatōis ad p̃ncipē clemētiss
mū p̃ceptū suū sub Sigilli decreto emisisset. minus extimuit seu p̃ui
dit. quēpiā ex dictz suis errandi sumptuz occasionē. aut scādalisā
tū iri. Quapropt quū ex s̃bis incaute platis sepe error oriat & he
refis & libell⁹ memorat⁹ nō vndiqz satis digess⁹ sobriusqz & ada
missim librat⁹ appareat. qd minus p̃tinenter nōnūqz sacra citent
eulogia. minusqz reuerēter eccliastricorū q̃ hebraicorū doctoz fiat me
morā. ac nimis generales & vniuersales in eo nōnulle p̃tinent p̃po
sitōes. ex q̃b et si citra auctoris intentōem falsa ac heretica elici de
duciaqz possent dogmata simplices Christiani scādalisari. p̃fidi iu
dei in cecitate sua p̃fortari. aliaqz christiane nr̃e religioni enenire in
cōmoda. iudicam⁹ sepefatuz libellū citra t̃n auctoris sui notā ac ig
nominiā ne regis idumee ossa in cineres vsqz p̃sumant. sup̃p̃men
dū. tollendū. e medio delendū. ac cōmuni hoīm simpliciū maxie &
roz q̃z posset eē offensiuus vsui prorsus interdiciendū. minime ob
stante qd vniuersa ipsius dicta glosas aut expōnes aliq̃s. ṽl sentus

bb ij

Annot. 1.

logicales veros habere possint. aut de vi grammatice vel logice aliqua
recipe defensionem. aut si seorsum ponerent ad sensum aliquem possent
trahi vix In quibus fidei robur ac evidens testimonium duximus has nra
lras patres sigilli nre facultatis appensione munitas Actum Erphur
die in congregacione nra Anno gre. M. ccccc. xiiij. die vero trina. mens septemb.
Demadato dnoz Decani ceterorumque magistrorum facultatis Theolo
gice studij Erphurdensis Damianus fruoff Notarius subscripsit.

Quarta decisio est theologice facultatis de p[re]clara vniuersitate Maguntina
Uniuersitas singul[ares] presentes lras inspectur[um] vel auditur[um] Nos
Decanus ordinarius ceterique theologice professionis magistri et
doctores vniuersal[is] gymnasijs Maguntini in noticiam deduci
volum[us] presentium tenore. nos veluti sacre Theosophie et ve
ritatis p[ro]fessores p[ro] orthodoxe fidei tuitioe ac defensionem requisiti quon
dam libellum s[er]uaculo lingua editum p[er] Joannem reuchlin. sacraz legum doc
torem. vti p[ro]notat[um] cogestum ac Speculum oculare nuncupatum. diligenti au
spicio legerem[us] singulasque sententias in eodem libello positas veritatis que li
bra pensarem[us]. Nos itaque vti decet vere fidei catholice et christiane
veritatis p[ro]fessores summo studio ardentiq[ue] affectu ea que christi sunt am
plexantes. p[ro]notatum libellum diligentissima que potuimus lucubratione inspexi
mus. iterum atq[ue] iterum vidimus ac legimus complures (heu dolenter scribi
mus) in eodem dicto libello sententias reprehendimus p[ro]p[ri]as aurium offensiuas
aut parunlorum scandali illatinas Sacrorum doctorum irreuerentias euoma
tinas. iudaice perfidie fauores nutritivas. vel etiam de heresi suspectas.
Quia tamen p[ro]notat[ur] doctor Joannes reuchlin in calce dicti libelli p[ro]testa
tus est nil aliud velle sapere aut sentire p[ro]terquam christianum deceat vix sub
mittens sese ac scripta sua determinat[i] ecclesie Ideoque p[ro]p[ri]um huic p[ro]testa
tioni actum p[ro]p[ri]um non fecerit honorem famamque viro suam. matura que de
liberat[i]one p[ro]habita libellum dictum vniuersaliter doctrinali more tollendum
hominum vsui p[ro]hibendum atq[ue] damnandum iudicamus. Datum Magunt. Anno
d[omi]ni. M. ccccc. xiiij. die vero Jouis. mens Octo. xiiij. n[ost]raque p[ro]fessio[n]is sigil
li sub appensione De mandato venerabil[is] et eximij d[omi]ni Theol. facult
Decani et ordi. Jo. friz Notarius et Bedell[us] subscripsit.

Articuli heresim sapietes. ex Oculari speculo

Articulus p[ri]mus. in quo libellus p[ro]ferat[ur] asserere nitit[ur]. q[uod] saluator nos
ster Io. y. dicit. Scrutamini scripturas in quibus puratis vos vi
ram habere. et ille testimonium p[ro]hibet de me. p[ro]p[ri]e voluit scire et an
notare scripturas magistorum ex quibus Thalmur est collect[us]. addit que
libellus. q[uod] ille scripture testimonium p[ro]hibet de christo ita bene sicut biblia
et q[uod] hoc est veritas Subiungit que q[uod] p[ro]pter hoc christ[us] p[ro]misit q[uod] eadem scrip
ture debeant in scholis diligenter scrutari

¶ **S**ecundus articulus. q. libellus ille salutiferus christi humanitate. nephanda assimi-
larone compare nititur habitui meretricio. q. induta sit virgo. et habitui milita-
ri que pro decetia induit est derisus. prendens ex hac similitudine concludere. q.
sicut de iure talis figure sollicitas ad luxuriam. non infert ei contumeliam neque in-
currit pena iuris. et sicut peccatis clericum sic vestitum. inuicem excommunicationis non
incurrit. Ita ex q. christus apparuit ut homo in forma serui. ideo sic et non aliter
eum reputauerunt iudei. et nihil diuinum de ipso tenuerunt. Et q. ex hac radice
eunt de iure ab iniuria vel contumelia excusati. remittit ad doctores in iure
canonico scribentes super ca. In audientia. extra de sen. ex. et in iure civili su-
per l. Item apud. §. Si quis virginis. ff. de iurijs. et li. fa. Istud cedit in malig-
nam iudeorum solationem. et est contra illud saluatoris Io. xv. Si non venissem
et eis locutus non fuisset peccatum non haberet

¶ **T**ertius articulus. q. libellus prefatus asserere nititur brissimus Paulum apostolum
ceteris apostolis in doctrina ex hoc factum esse eminentiorem. quia scias iudeorum didicit. et
cum ipsis Rabbi scholas frequenter uerit. cum tamen apostolus ad Gal. iij. ingenue de se
faret euangelium a se euangelizatum non ab homine accepisse. sed per reuelationem iesu christi

¶ **Q**uartus articulus est. q. libellus ille ex sermone christi Jo. vi. ca. Venio
venit ad me nisi pater meus traxerit eum. toto spiritu conatur reprobare catholicam
rationem dicentium q. apostolus ad illam eminentiam doctrine puenit ex hoc q. dominus eius
ad hoc traxerit. adiungens per eam sue probationis. q. nos omnes trahimur quatenus ad
fidei christianam uenimus. et ideo nulla (ut infert) est talis ratio. aperte insinuans q.
tractus Pauli ad fidei christi fuit contra eum cum alijs christifidelibus. Hoc autem fidei
christiane et ecclesie catholice repugnat. que eius conversionem celebrat tanquam

¶ **Q**uintus articulus est. q. ad perseruandum (miraculose a deo dispositam
libros iudeorum ab exterminatione. libellus prefatus nephanda propterea asserere nititur
ut persecutioem olim sub tyrannis illata ecclesie. ablatioem perniciosorum librorum iude-
orum. ad assertiue inferendum et asserendum hunc effectum ueritatis per eum. q. sicut
tunc illo tempore sub persecutioem quam patiebantur christiani ueritas creuit ecclesia. sic
etiam iudei cresceret amplius si eorum nephanda dissimili auferretur libri. aperte insinuans
q. non ex operatioem spiritus sancti. sed ex humana pernicia olim multiplicata fuisset ecclesia
sic hodie per ablatioem librorum suorum iudaica cresceret synagoga in sua perfidia

¶ **S**extus articulus est. in q. libellus pernoctat hereticalem assilationem continet
in q. Thalmud a filiis diaboli per pilat. pessimisq. erroribus respusus temere
et irreligiose comparat arbori scie boni et mali. qua deo optimo ideos uera-
cissimus in paradiso plantauit. q. q. de arbor nihil mali continebat. ubi econtra
per arborum librorum Thalmudicos plenos esse mortifero ueneno

¶ **S**eptimus articulus. q. non ex nimis leui fundamento prefatus libellus dare asse-
rit. q. si non extaret alij libri iudeorum. omnino nihil esset disputare contra iudeos ex bi-
blia. expresse in fauorem iudeorum asserens q. ex nudo textu biblie non possint sumi
uolida argumenta contra iudeos. sed ex thalmudicis libris sumantur inuoluntaria

¶ **A**rticuli in quibus libellus prefatus puerse et imprinenter aucto-
ritates diuine legis pariter et humane introducit

¶ **A**rticulus primus est in q. libellus prefatus ex sermone apostoli per corin. xi. Oportet heres-
es esse concludit nephanda Thalmud. etiam ubi hereses contineret concludendum non
esse. Et ex sermone saluatoris math. xij. Sinite crescere zizania. concludit q. usque
in fine seculi hereses thalmud et similia praua piter cum bonis absolute sine li-
nenda et toleranda. Item q. ex sermone apostoli per corin. v. Quid mihi de his q. foris
sunt re. concludit. usque a deo de iudeorum fide nihil ad nos pertinere. q. nullus iude-
us ex christianis de eorum Thalmud et libris possit cognoscere

¶ **S**ecundus articulus est in q. libellus prefatus canonicam. scilicet romane ecclesie dif. xv.

asserit exprimere q̄ sc̄a romana eccl̄a sint oēs libros remanere. nec vll̄i eo
rū vult cremari i q̄ aliq̄ bona iter mala p̄tinēt. s̄ q̄ iuxta p̄bū apl̄i ad thess
salo. **O**ia pb̄ate q̄d bonū ē tenere. eccl̄a p̄mittit vt maneāt. q̄ten? videāt
er̄ptent. **A**dicit q̄. p̄ causa idē libell̄. q̄n nos eos p̄burerem? nō valerēt

Tert̄ articul̄ i q̄ idē libell̄ ad p̄seruādū nes. **C**oposteri n̄ri ea pb̄are
phandū **T**halmud a p̄rematōe i p̄mēter nimis iro ducit s̄ deniq̄. l. p̄.
ff. de aq̄ plu. aren. ad p̄suadēdū q̄ nos iure nō possum? malo aīo accipe
si iudei suū **T**halmud nobis contrariū 7 ingrātū cōscripserint. pro eo q̄
in sui vtilitate h̄ fecerint. nō aduertēs q̄ nullo iure eis p̄petit talē vtilitate
seu defensionē p̄tra christi fidē sibi p̄parare

Articulus in christi eccl̄am singulariter p̄tumeliosus
Libellus p̄fat̄ asserit exp̄sse q̄ iudei sc̄dm tenorē iuris possint dicere
de christianis q̄ ip̄i mētāt de iudeis dū eos i die parasceues noīant p̄f̄s
dos. **U**n sic inq̄t. q̄a em̄ nos singul̄ ānis i eccl̄a n̄ra in parasceue palā eos
iclamam? p̄fidos iudeos. i. s̄ defragos 7 f̄m̄ verā iter p̄ratōez q̄ neq̄ s̄ deli
tate neq̄ fidē seruet̄ **I**decirco possent ip̄i iter se dicere f̄m̄ tenorē iurū h̄ mō
Ipi mētāt de nob. **N**ūq̄ em̄ nos fidē n̄raz violauim? **I**uxta determinata
Panor. in ca. cū te. de sen. 7 re. iudi. ix. colūna ibi. **E**go h̄o distinguo **A**d
iugit̄ finat̄ q̄ sic iudei de christianis p̄nt h̄ dicere. ita etiā p̄nt ill̄d plu
ribi 7 clariorib; p̄bis scribere. **H**ic p̄ vnicuiq̄ q̄ graue absq̄ oi necitate
iudeis ministrat. imo ver̄ eos docet materiā calūniādi 7 insultādi i ch̄ri
sti eccl̄az. q̄ in sacratissimo die parasceues p̄ sua eximia pietate. orat p̄ ius
deis dicēs. **O**rem? p̄ p̄fids iudeis vt deus 7 d̄ns noster auferat velame
de cordib; eoz vt 7 ip̄i agnoscant **J**esum christū d̄nm nostrū.

Articuli in fauore **J**udaice p̄fidie nimis p̄pensi
Prim̄ articul̄ ē in q̄ p̄fat̄ libell̄ ad p̄suadēdū iudeos ipudētes ca
nes sanguinis christi inimicos nō orare p̄ nos. neq̄ suos blasphemos li
bros edidisse p̄ nos tāq̄ n̄ros inimicos sic inq̄t **E**go veracis sup̄? ānota s̄
ut q̄ nos 7 illi sum? eiusdē 7 vnici romani ip̄erij ciues. 7 i eadē ciuitate et
defensioe sedeam?. q̄nō q̄ possum? inimici eē. **D**e h̄ h̄atem? i iure n̄ro bos
nā glosaz in caplo sicut **J**udei sup̄ p̄bo cimiteriū extra de iudeis hec ip̄e
Ad itelligēdū ar̄ qd libellus ille sup̄ius ānotauerat. aduertat fidel̄ lector.
q̄ p̄us sub vili noie secte. christianos iudeis p̄nuerat. 7 sub gloriofo
noie p̄ciuitat̄ ipudērissimos canes christianis p̄nuerat sic dicēs **A**n
secte sine medio sunt mēbra 7 ciues sacri romani ip̄erij. hec ibi. **Q**uales at̄
ip̄i sint p̄ciues n̄ri si nō nimis iudeis blādiri voluisset. facile auctor ip̄e vi
dere potuisset i caplo **E**t si iudeos. extra de iude. vbi sic scribit **T**āq̄ ser
ui a d̄no reprobati. in cui? mortē neq̄rer p̄iurauerūt. se salte p̄ effectū opis
recognoscāt seruos illoz q̄s christi mors literos 7 illos seruos efficit

Sec̄s articul̄ ē. q̄n d̄t ex q̄ iudei in paucō nūero iter nos morāt. 7 pl̄
parati s̄t seruire hoib; q̄ dāna iferre. **N**ō ē q̄ suspicādū neq̄ putādūz q̄s
libros suos p̄ nos. s̄ dūtaxat p̄ se scripserunt. **H**ec ip̄e **Q**uā part̄ ar̄ s̄t illi
p̄fidi canes nob seruire. satis exp̄mit̄ text̄ in p̄allegato. ca°. **E**t si iudeos
sic dicēs **T**āq̄ misericordis in n̄raz familiaritatē admissi. nob illā retribu
tione ip̄edūt. quā iuxta vulgare. puerbiū. **V**us i pera. serpēs i gremio. ig
nis in sinu. suis p̄sueuerūt hospitiū exhibere. hec ibi. **Q**ū ar̄ h̄ d̄t. q̄ nō est
cogitādū eos suos libros p̄ nos scripsisse. nimis ipudēter iudaicā p̄fidia
excusare nitit̄. **E**larū nāq̄ ē q̄ libros eoz nemo intelligit̄ p̄ nos eē p̄scrip
tos nisi q̄ten? sunt p̄ fidē n̄ram sicut nec ec̄otra. christian? doctor itelligit̄
scribere p̄ iudeos nisi q̄ten? p̄ fidē. i. p̄fidia eoz scripserit. **I**n manifestū est

¶ Iudei s̄ hostes fidei n̄re. vt bona illa glosa quā libell^o p̄ iudaeos fauore
articulo p̄cedēti intro duxit. effica ceter p̄bat ex dicto caplo Et si iudeos

¶ Tertio articulo. q̄ p̄far^o libell^o iuste suggillat in fauore iudeoz. cui
iusdā ex iudeis ad christū p̄uersi opusculū. q̄si false scripserit. q̄ illā execra
bile orōne Felāschum modin. iudei orēt p̄ christi ecclesiam z mēbra eius
aggrauā s̄ factū hui^o p̄ij christiani. in p̄miseratōem iudeoz addit. q̄ iij
dei p̄ h̄ apud idoctos z ideomas̄ iperitos facile in odiū christianoz in
duci possēt. p̄ q̄d corpe z vita p̄uaret̄. Ad p̄bādū at̄ q̄ illā orōne iudei nō
orēt p̄ nos. sic inq̄t. Ego p̄acter supi^o ānorauī q̄ nos z illi sum^o eiusdē et
vnicī romani iperij ciues zc. Quō ḡ possum^o inimici eē zc. Infert q̄q̄ p̄
magno icōueniēti. q̄ i iudeoz iuria p̄mittit̄ tā ḡuis z p̄tumeliosus sermo
imp̄m̄is. s̄z q̄ iudei illā orōem orēt p̄tra nos. Cū t̄m venerabil^o paul^o ep̄s
burgen^o. ceteriq̄z iudei ad xpm̄ p̄uersi p̄stāter affirmēt q̄ orōne p̄ dictā orēt

¶ Quarto articulo. libell^o p̄far^o h̄z q̄ si oēs libri iude (p̄ christianos
oz eēt p̄ nos. nō t̄m p̄ter h̄ eēt p̄burendi. ad t̄ngēs iudeos libellos suos.
sibi in defensionē z alias nulli in p̄tumeliā aut p̄iudiciū edidisse. z q̄ credē
dū nō sit libros eoz. ex p̄posito p̄ nos sc̄ptos eē Et dato q̄ Thalmud eēt
iudeis occasio q̄re ad fidē nō p̄uertūt. nō t̄m d̄z p̄ter h̄ eis auferrī. Et q̄
nō possz in lucē deduci. q̄ iudei suos libros z p̄cipue veteris testamēti et
p̄phetaz falsauerūt vel corruerūt. Cōtrariū t̄m istius testatur br̄s Die
ronym^o. Nicola^o de lyra. z p̄muniter doctores alij.

¶ Articuli irreuerētiales in doctores ecclie. z in laudes doctrine
Thalmudice nimis pensī.

¶ Articulus p̄m^o. q̄ libell^o d̄t q̄ p̄ intelligētia text^o biblie doctores n̄re
multū z sepe cogūt vt iudeoz p̄metarijs z glosis. Et si subtraherēt ea q̄
Nicola^o de lyra sumpsit ex Rabi salomone. residuū q̄d idēz nicola^o sup
bibliā scripsit de capite p̄prio. paucis admodū folijs possz p̄phēdi. Sub
dit q̄q̄ ibidē in fide n̄ra christiana valde multos doctores inueniri. q̄ ob
defectū duoz ideomatū sacra septurā nō recte exponāt. p̄ter q̄d sepe n̄
mero deridēt. z exp̄plicat de serō Hylario. insinuās dictū suū etiā intelligi

¶ Secūdo articulo. q̄ d̄t q̄ libell^o (de antiq̄s z sc̄is ecclie doctoribz
ad magnificādū libros iudeoz. z dep̄mēdū p̄metaria doctoz christiano
rū nefaria z irreligiōsa p̄partōe assimilat p̄metaria z septa doctoz cathol
eoz. op̄inēto caligaz. insinuās q̄ volumina explanatiōnū eoz nō pl^o p̄fe
rūt ad p̄fectā intelligētia septuraz. q̄z p̄ducāt op̄inētiū caligaz. q̄b aliq̄s
se op̄it in h̄yeme ad se fouēdū sic dicēs. possz aliq̄s dicere. Ego volo me
cū p̄metarijs n̄roz b̄n̄ iuuare. q̄d opus mihi ē iudeis. Illi p̄t̄ m̄deri. q̄ illi
quē oz se iuuare paz. supfluit. quē admodū si q̄s i h̄yeme calligis se op̄iat

¶ Tertio articulo. q̄ In q̄ libell^o p̄far^o cū de christianis doctoribz z scrip
toribz sermo incidisset. q̄ asserūt multa mala p̄trineri in Thalmud sic d̄z
Nihil me ipedit q̄cqd sup̄memorati n̄re fidei doctores p̄ thalmud scrip
serūt q̄z aliq̄s noui q̄ thalmud nūq̄ didicerūt. z p̄terea eozū scripture z
p̄ba me nō mouebūt Ex q̄b p̄z q̄ magnā libell^o iste p̄fidis iudeis p̄teret
materiā irridēdi catholicos doctores i christi fidelīū z sc̄adaliū z p̄fusioez

¶ Articuli scandālisariū christifidelīū laicoz. maxime sun
p̄licū z iudeos in sua p̄fidia roborantes

¶ Articulus p̄m^o. q̄n̄ i excusatiōem nefandissimī thalmud sic inq̄t. q̄re
si ex thalmud isipierēs sc̄adalisaret̄ culpa eoz foret nō libri. nā capre ama
ras herbas pascūt z t̄m dulce lac p̄tent. ex eodē q̄q̄ floze apes amabile mel
et aranee triste venenū desumūt q̄d nō frondis aut floris culpa ē. s̄z magz

at alia illoꝝ dicitio ⁊ natura. part mo hoies iuentur natura p̄u. q̄ p̄ba bo
na in sensum p̄iunt prauū. ⁊ e regione iueniunt hoies q̄ iep̄a p̄ba i bonā
trahit sniam. hec ille. Insinuat q̄q̄ finalr q̄ que admodū q̄ dā turpia ad
l̄az p̄tēra i biblia. p̄ h̄ rectificat. q̄z trahit ad sensus mysticū. ita ⁊ turpia cō

¶ Secūd̄ articul̄. In q̄ excusan cetera i thalmud etiā posse mysticari
do iudeos a p̄umelia i saluatore nost̄ sic d̄. Quēcūq̄ scribūt ad h̄ prinē
tia q̄ Iesus nō sit de⁹ ⁊ q̄cūq̄ d̄ ex eo seq̄t̄ h̄ eē eoz fide ⁊ p̄ h̄ nulli volūt p̄u
melia irrogatā eē ⁊ h̄ catholica eccl̄a. p̄e ānis. 1400. sp̄assa ē neq̄ ynq̄ p̄
p̄umelia acceptauit. Et ad h̄ allegat false caplm̄ p̄suluit. extra de iudeis.
q̄z i illo caplo de pueris iudeoz scripturis nullū p̄bū ponit neq̄ aliq̄ sit

¶ Tert̄ articul̄. Si q̄ libell̄ ille astruere conat̄ q̄ iudeoz infas. (merito
nus Thalmud q̄ est i christū p̄umeliosus. etiā si a p̄uerisōe ad rectā f̄s
dē eos ipediat. nō d̄z t̄i eis auferri. ⁊ i hui⁹ p̄firmatōez ponit platos eccl̄e
de iudeoz fide ⁊ factis se itromittere nō debere. nā vt inq̄t. iudei i his rebz
q̄ suā fide p̄cernūt d̄itaxat sui p̄oz sunt. ⁊ alias nulli iudici subiecti. nec p̄e
aliqs christian⁹ de illis p̄gnosce n̄si icidēter i siluē d̄ine arbitroz. i ciuili
d̄itaxat negocio. In alio p̄o loco ita d̄. Jude⁹ dei c̄tra b̄n̄ sicut ego. si stat
d̄no suo stat. si cadit d̄no suo cadit. quilibet em̄ rōem reddere habebit p̄
seip̄o. Quid volum⁹ nos alteri⁹ aiā iudicare. de⁹ b̄n̄ a deo potēs ē vt ilz
lū possit erigere. hec oīa scribit nobis scr̄s Paul⁹ ad Roma. xiiij.

¶ Sententia p̄denatiua. ocularis speculi Joānis Reuchlin. q̄tuoz
vniuersitatibz eiusdē extincōem ⁊ e medio sublarōem p̄sulētibz. ⁊ Imp̄e
riali maiestate req̄rēte. lata p̄ reuerendū patrē Joāne de Colle heretice
p̄auitatis Inquisitorem. rē.

¶ Christi crucifixi n̄ra opprobria sue incarnatōnis ⁊ amare passionis
mysterijs delēt̄ noie inuocato. p̄ tribunali sedētes ⁊ solū deū. eius
iusticiā. ⁊ religionē pre ocul̄ h̄ntes. ipsiusq̄ in religionē diuinā (q̄ in oīm rē
dunt iuriā) cōmissa opprobria. ac heretice sup̄sticōis inuā. inultra dimic̄
tere nolēt̄es. in causa inq̄sitōnis p̄tra Speculū oculare Joāni Reuchlin
in scriptū. in p̄cessu cause clari⁹ designatū institute (c̄tra t̄i ip̄ius auctoris
notā quē ob ei⁹ humilē submissionē. ⁊ alia ei⁹ laudabilia scripta p̄ catho
lico habent̄. Potest nāq̄ nō hereticus dicta heresim sapientia scribere. vt
de abbate Joachim apud iura p̄stat) p̄ h̄c nostrā diffinitiuā sententiā.
quā actis. cause meritis diligēter v̄sis ⁊ reuisis Theologoz r̄iurisperito
rū nob̄ cōmunicato p̄silio. pariter ⁊ assensu. serm̄ in his scriptis. p̄nuncias
mus. decernim⁹. ⁊ declaram⁹ memoratū libellū hereses sapientē. ⁊ erro
res multos p̄inentē. p̄fidis iudeis plusq̄z deeat fauorabile. eccl̄e dei iniu
riolum. ac sacris eccl̄e doctoribz irreuerentiā. Christi delitū maxie sim
pliciu sc̄adalisatiuū. ipsiq̄z p̄rerea (scriptura seu imp̄storia arte p̄ Co
loniē. diocesim multiplicatū) cōmuni hoim vsui interdiciendū. p̄denā dū
sup̄primēdū. tollendū. ac igni publice p̄remandū. pur̄ iter dicim⁹. p̄denā
mus. sup̄primim⁹. tollim⁹. pariter ⁊ igne p̄remari p̄cipimus.

¶ Lata ⁊ exēcuta est publico incendio Colonie hec sententiā in
die Scholastice virginis. Anno. xiiij. rē.

¶ Finis

[The page contains approximately 35 lines of dense, handwritten text in a medieval Gothic script. The text is extremely faded and difficult to decipher, appearing as a series of dark, overlapping characters and lines. It likely represents a historical document or manuscript page.]

[The page contains dense, handwritten text in a medieval script, likely Gothic or similar. The text is arranged in approximately 25 horizontal lines, filling most of the page. The ink is dark, and the parchment shows signs of age and wear. The script is highly cursive and difficult to decipher without specialized knowledge of the language and script.]

Handwritten text in a medieval script, likely Latin, covering the majority of the page. The text is dense and appears to be a continuous passage, possibly a letter or a section of a larger work. The script is a cursive Gothic hand, characteristic of the late 15th or early 16th century. The text is written in dark ink on aged, slightly yellowed parchment. There are some faint red markings or initials interspersed throughout the text, which are typical of medieval manuscripts. The overall appearance is that of a well-preserved but clearly historical document.

Handwritten text in a medieval script, likely Latin, covering the majority of the page. The text is dense and appears to be a continuous passage, possibly a letter or a section of a larger work. The script is a cursive Gothic hand, characteristic of the late 14th or early 15th century. The text is written in dark ink on aged, yellowish parchment. There are some faint markings and a diagonal line across the page, possibly a watermark or a fold. The text is arranged in approximately 25 lines, with some variations in line length and spacing. The overall appearance is that of a well-preserved but aged manuscript page.

Th
5974